

БҮРЯТ-МОНГОЛЫН ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советей ба ВКП(б)-гэй
Улаан-Удмын Горкомой орган

№ 180 (3484) 1941 оной августын 2, суббота. СЭН 15 МҮНГЭН

ДАЙНДА МАНАЙ СОХИЛТО ШАНГАДАЖА БА ШАНГАДАХАШЬЕ БАЙНА

Манай эхэ ороной нэгдэн газар ундаа дотлоон орохыг хэлхэн фашистка галзуу нохосуудыг сохино байгаа Улаан Армийн, Улаан-Сэрэгэй Флодой ба советскэ авиацин агууэхэ тулалдаан зургадхыг неделидэ үргэлжэлжэ байнаар.

Үзэгдөөгүй эхэ шахардуу шалгар үлэр бүрдэ ба час бүрдэ герономын тайхамгаар жэжэжүүдэ харуулан, Улаан Армийн боецүүд өөрийнхөө түрэл газарайнгаа бөөм бүхэнэй түлөө тэмсэжэ. Үнгэрхан табан неделдэ соо тэдэнэр бага бөшө амжалтануудыг туйлажа шадаба; Москва, Ленинград ба Киевы сахилгаан түргөөр эзэлжэ гэхэн дайсанай түсэб гайдада; үсэд шанта байлдаануудай үедэ фашистка армийн эрхм дивизионуудын үсэдрэгдэжэ, тоо томшогүй олон немецкэ танктууд, самолетууд ба бусад техникэскэ зэвсэгүүд үгсэхэгдэжэ; СССР-ые илалхан хялбар гэжэ германска солдатуудай хонгороор этигэхэ ханал буруутаба. Тийхэдэ, Германийн ба тэрэнэй вассалуудай арад зон болоод энэ илалта бүтэхэгүй ха гэжэ нэгжэлдэг болохон байна.

Фашистка каннибалнууд ношо нохойл соогоо орбодожо, үнгархадэ тэдэнэр пропагандынгаа тараажа байдаг бөө бөөдэ зүрху эсэргүүсэнтэ тэнэг мэдээсэлүүдэ өөһдөөшье обээрнууга. «Советскэ армие үгы хэлгэ үргэлжэлдэг. Немецкэ солдатууд болшэвигүүдэй хүртэ хэсүү дотлогонуудыг бариха байна» гэжэ июлийн 26-да берлинскэ радио амияшье татангүй мэдээсэбэ. «Германска дээдэ командынгаа тохолодон байдалаа гаража шадаха байха гэжэ болохо хөрөгтэй» гэжэ «Франкфуртсхейтунг» гэдэг немецкэ фашистка нэвтэ мэгдэнгээр бэшэбэ.

Дайсанай аялгада болохон нимэ хубилалта хадаа манай түрэл Улаан Армийн баатарлаг ба героическа эсэргүүсэлтээр уриалагдаа гэжэ советскэ арад өөбөдө бүгдэ мэдэнэ. Энэ үлэрүүдтэ советскэ тым хадаа эхэ ороноо хамгаалагдахад тээшэ, фронт тухай, партизануудай героическа тэмсэл тухай, элдарта ябаган сэрэгүүд, летчиүүд, танкистууд, артиллеристүүд, морягууд, зенитчиүүд ба бүхы боецүүд тухай хизаарламгүй инаг дурлаар ба байрай мэдэрэлээр кандана.

Улам улам ургажа байгаа эсэргүүсэлтэ дайсаңда ушаруулан, Улаан Армийн соециализмүүд ба частынууд тэрэндэ хатуу шанта хамгаалагдахад тээшэ, фронт тухай, партизануудай героическа тэмсэл тухай, элдарта ябаган сэрэгүүд, летчиүүд, танкистууд, артиллеристүүд, морягууд, зенитчиүүд ба бүхы боецүүд тухай хизаарламгүй инаг дурлаар ба байрай мэдэрэлээр кандана.

Мүнөө үедэ фронтын шийдэхыг үчэстөгүүд дээрхэ тулалдаануудай дүнгүүд тухайда хэлэхэн арай эртэ байнгын элж бээ. Тулалдаанууд үшөө үргэлжэлдэг, тиймнээ фашистууд болоод шүхдэ алууршан Гитлерэй угаагсхэр найдуулан «хүрхэй илалтануудай» программыг зааханааршье бөөлүүлхын тулаа галзуугаар оролдон. Гэбшье, тохорто «блиц-криг» (сахилгаан түргэн дайн) гэдэгын огто бүтөөгүй байганинх бүтэдэлэ элж болонхой.

Агаарыг ба германска хэблэлүүдэ харатай муухай худал хуурмаг мэдээсэлүүдээр тунаажэ байган фашистка хэблэлшье энээнигэ ноука шадахаа болоод байна. Алар июлийн 26-да фашистка гэгэстүүд болбол советскэ сэрэгүүд дуулан үй бута сохигдоод саашаа эсэргүүсэхэ аргагүй болоод байна гээд мэдээсэжэ байгаа нэн; июлийн 30-най үлэр геббельсовскэ худалшан хуурмаг болбол Улаан Армийн авиацин эсэслэн үгы хэбэн тухай мэдээсэл тараажа, бүхы дэлхэйг гайхуулан байна; июлийн 13-най үлэр немецкэ хэблэлүүд ба радио болбол Улаан Армийн фронт шухала газарнуудаараа бүхыдөө тэлэлдэгдэг, Ленинград, Москва ба Киев тээшэ орохо зам нээгдэбэ гэжэ гитлеровскэ ставкын заабыаар хашхарагдахон байгаз.

Тэрэ гэгэһнээ хойшо үшөө 2 неделэ үнгэрбэ, тийхэдэ фашистка бэшэвгээр өөһдөнгөө муу муухай хашхарадааа тон бага болгохо баатай боложо, тэдэнэр хадаа мүнөө Улаан Армийн ба Советскэ авиацин хүсэ шадалыг тоохо баатай болоод байна; тэдэнэр хашаа СССР-ые түргөөр илаха ябадалыг германска арад наама бу хүлээгты гэгэн удхатайгаар тэдэнигэ бөөдөжэ байгаз.

Тэрэ гэгэһнээ хойшо үшөө 2 неделэ үнгэрбэ, тийхэдэ фашистка бэшэвгээр өөһдөнгөө муу муухай хашхарадааа тон бага болгохо баатай боложо, тэдэнэр хадаа мүнөө Улаан Армийн ба Советскэ авиацин хүсэ шадалыг тоохо баатай болоод байна; тэдэнэр хашаа СССР-ые түргөөр илаха ябадалыг германска арад наама бу хүлээгты гэгэн удхатайгаар тэдэнигэ бөөдөжэ байгаз.

Тэрэ гэгэһнээ хойшо үшөө 2 неделэ үнгэрбэ, тийхэдэ фашистка бэшэвгээр өөһдөнгөө муу муухай хашхарадааа тон бага болгохо баатай боложо, тэдэнэр хадаа мүнөө Улаан Армийн ба Советскэ авиацин хүсэ шадалыг тоохо баатай болоод байна; тэдэнэр хашаа СССР-ые түргөөр илаха ябадалыг германска арад наама бу хүлээгты гэгэн удхатайгаар тэдэнигэ бөөдөжэ байгаз.

Советскэ зэбсэгтэ хүсэнуудэй ургажа байгаа эсэргүүсэлтүүдэй урда мэгдэл хандаралыг, фашист-

ска дайнай түсэбүүдэй эшхэбтөөр таагаралыг буруушаажа болохогүй баримтануудай урдахи Гитлерэй галзуу хорложо хадаа германска дээдэ командование нэлгэхэ явадал гаргаба. Фашистка агаарай ёло зольбонуудай Москва, Ленинградта, Киевта ба Одессэдэ хэбэн амжалтагүй довтолгонууд хадаа мүн энэ мэдэл хандаралгаа ба хороо бусалтааа ошдоо юушье бөшө гэхэдэ болоно. Ямаршье зорилгогүй, июдэ байа Комбодолго дайшлыг зориглодо хараагдахон бэшэ, харин, үйи сагта найдуулагдан илалта тухай релицие, Москвагай гүйсэд хандаралдаан тухай худал хуурмаг мэдээсэлүүдээр нэлгэжэ германска арадхаа хэрэгтэй үшэн байдалыг далдалан ноука гэгэн гансхан эрмэлзэлтэ болоно.

Фашистка каннибалнууд ношо нохойл соогоо орбодожо, үнгархадэ тэдэнэр пропагандынгаа тараажа байдаг бөө бөөдэ зүрху эсэргүүсэнтэ тэнэг мэдээсэлүүдэ өөһдөөшье обээрнууга. «Советскэ армие үгы хэлгэ үргэлжэлдэг. Немецкэ солдатууд болшэвигүүдэй хүртэ хэсүү дотлогонуудыг бариха байна» гэжэ июлийн 26-да берлинскэ радио амияшье татангүй мэдээсэбэ. «Германска дээдэ командынгаа тохолодон байдалаа гаража шадаха байха гэжэ болохо хөрөгтэй» гэжэ «Франкфуртсхейтунг» гэдэг немецкэ фашистка нэвтэ мэгдэнгээр бэшэбэ.

Дайсанай аялгада болохон нимэ хубилалта хадаа манай түрэл Улаан Армийн баатарлаг ба героическа эсэргүүсэлтээр уриалагдаа гэжэ советскэ арад өөбөдө бүгдэ мэдэнэ. Энэ үлэрүүдтэ советскэ тым хадаа эхэ ороноо хамгаалагдахад тээшэ, фронт тухай, партизануудай героическа тэмсэл тухай, элдарта ябаган сэрэгүүд, летчиүүд, танкистууд, артиллеристүүд, морягууд, зенитчиүүд ба бүхы боецүүд тухай хизаарламгүй инаг дурлаар ба байрай мэдэрэлээр кандана.

Улам улам ургажа байгаа эсэргүүсэлтэ дайсаңда ушаруулан, Улаан Армийн соециализмүүд ба частынууд тэрэндэ хатуу шанта хамгаалагдахад тээшэ, фронт тухай, партизануудай героическа тэмсэл тухай, элдарта ябаган сэрэгүүд, летчиүүд, танкистууд, артиллеристүүд, морягууд, зенитчиүүд ба бүхы боецүүд тухай хизаарламгүй инаг дурлаар ба байрай мэдэрэлээр кандана.

Улам улам ургажа байгаа эсэргүүсэлтэ дайсаңда ушаруулан, Улаан Армийн соециализмүүд ба частынууд тэрэндэ хатуу шанта хамгаалагдахад тээшэ, фронт тухай, партизануудай героическа тэмсэл тухай, элдарта ябаган сэрэгүүд, летчиүүд, танкистууд, артиллеристүүд, морягууд, зенитчиүүд ба бүхы боецүүд тухай хизаарламгүй инаг дурлаар ба байрай мэдэрэлээр кандана.

Улам улам ургажа байгаа эсэргүүсэлтэ дайсаңда ушаруулан, Улаан Армийн соециализмүүд ба частынууд тэрэндэ хатуу шанта хамгаалагдахад тээшэ, фронт тухай, партизануудай героическа тэмсэл тухай, элдарта ябаган сэрэгүүд, летчиүүд, танкистууд, артиллеристүүд, морягууд, зенитчиүүд ба бүхы боецүүд тухай хизаарламгүй инаг дурлаар ба байрай мэдэрэлээр кандана.

Манай хүсэн хэлэжэ баршлагүй эхэ, довтолон орохон дайсан үлэрнөө үлэртэ энээнигэ элээр харха. Арадай хэдэн зуу миллионно олондигтэ эхэ ороноо хамгаалагдахад, тэрэнэй эрхэ сүлөөгэй бз бөө даанги байдалай хамгаалагдахад жагсаба. Нүхэр Сталин үлэридалта доро большевистскэ партине хүрээлэн жагсахан Улаан Армийн, Флодой ба авиацин командирнууд ба боецүүд, СССР-эй бүхы ажлашда арад маанай эсэсэй илалтада хатуугаар этигэжэ, советскэ зэбсэгтэ хүсэнуудэй эсэргүүсэлтын хүсые үлэрнөө үлэртэ хүсэжүүлэн, довтолон орохон фашизмын эсэслэн дилдэгтыг ба түхэлэ бөөдөхөнэ.

«Бидэнэр «Илахабиди!»
(Июлийн 30-ай «Правды» түрүү башгтээ).

Баатар Улаан Арми болбол галзуурхан фашистка нохосуудта хатуу сохилто үгэжэ байна.

Бүхы хүсээ фронтын илалтада зорюулая!

СОВЕТСНЭ ИНФОРМБЮРОНОО

Июлийн 31-эй үглөөнэй мэдээсэл

Июлийн 31-эй урда хүнийн торшодо манай сэрэгүүд Порховско, Новоржевскэ, Смоленскэ ба Житомирскэ зүгүүдтэ дайсаңда эсэргүү байлдаануудыг үргэлжэлүүлэбэ.

Фронтын ондоо үчэстөгүүд дээр ба бусад зүгүүдтэ дайшамхыг эхэ ябуулганууд болоогүй.

Манай авиаци газарайгаа сэрэгүүдтэ хамта дайсанай мотомехчастынуудта, ябаган сэрэгүүдтэ ба артиллеридэ сохилтануудыг хэбэн байна.

Июлийн 30-ай үдэр дайсанай самолетууд Ленинград дээрэ довтолго хэхые 3 дахин нэлдэн байна. Фашистка самолетуудай горойто нөбтөрэн орохо гэгэн бүхы нэлдэгнүүд зенитнэ артиллерээр ба манай истребительнуудээр гэдэргэ сохигдобо.

Смоленскэ зүгтэ плендэ абтахан 263-дахы немецкэ ябаган сэрэгтэй дивизийн 485-дахы ябаган сэрэгтэй полкын солдатуудай хэлдэгнэй ёхоор, тэдэнэй полк хадаа Улаан Армийн частынуудаар үй бута сохигдохон «Агууэхэ Германия» гэжэ полкыг хаман нэлдэгдэ асаралдаан байна. 485-дахы полк хадаа советскэ сэрэгүүдээр үй дэлдэгдэжэ болото дээрэ дайшамхы шадабарыа гэгэн байна. Энэ полк солдатуудай ба офицернуудайг турбалтай хоёр хуби-наа дээшье гэгэн байгаа. Роты бүхэндэ арай гэжэ 60 тухай сол-

датууд тоологдоно. Амиды үлхэн немецкэ солдатуудай эхэнхи хубинь запасна солдатууд ба советскэ самолетуудай саг үргэлжын бөмбодолгоо ба манай ябаган сэрэгүүдтэ довтолгонуудааа тон эхээр эсэжэ сусажа тулшахан солдатууд болоно. Нүүдэй гурбаа үдэрэй торшо соо энэ полкын солдатууд хилэмэ ба халуун эдээ абаагүй байна. Солдатуудай эхэнхи хубинь хахархан хандархан хубсаатай, тэдэнэрэй дунда тон олон хүн удан сагта үмдэгдэн үбэлэй хубсатый ябана. Улаан Армийн регулярна частынууд ба партизанска отрядууд 485-дахы полкын 10 хүндэ ба хүнгэн эхэ бууруудыг, 5 хүнгэн пулемедуудыг, 12 станково пулемедуудыг, 12 миномедуудыг ба бусад олон буу зэбсэгүүдэ үгы хэбэ. Энэ полк хадаа мүнөө үдэ артиллерээр ба сэрэгтэй номо хэрэгсэлээр дутажэ тон эхэ яларанхай байна.

У. райондо немецкэ бүлэг танктууд авиацин дэмжэлтэ доро манай сэрэгүүдтэ байхан газарта шаантаглан оржо ба манай энскэ дивизийн ара талада гархыг нэлдэбэ. Фашистуудай нэлдэг бүтөөгүй. Советскэ авиацин ба артиллерийн хамтархан сохилтоор 46 немецкэ танктууд үгы хэгдэнэн ба харин, үлгэшэ танктууд шэгэлэн зүгөө хубилгажа, зугадажа эхлээ. «Нэгдэхэ Та банисэй!» нэрэмжэтэ «Вихоз» ша-

дар дайсанай танктууд младша лейтенант Сытоздовой подразделенээр утгагдаба. Улаанармеецүүд Юдин, Сыроваров ба Сошников гэгшэд холбожо улаан гранатануудаар 5 фашистка танктуудыг жагсаалхаа гаргаа. Танкда эсэргүүсэхэ буугаар гурбан танктууд үгы хэгдэ. Бута буудагдахан танктуудай экипажууд бөө тушаагаа.

Июлийн 29-эй урда хүнй капитан Юрасовай частин улаан-флотейцууд далай тээшэ зоримгой довтолго хэжэ В. аралыг эзэлбэ. Плендэ 125 сагаанфинскэ солдатууд ба офицернууд бөө тушаагаа. Абтахан сэрэгтэй хэрэгсэлүүдэй дунда, зенитнэ гурбан эхэ буурууд 6 станково пулемедууд ба олон тоонной номонууд бий байна. Энэ байлдаанда мянган Новиков, улаанфлотейцууд Старостин, Павлюков, Чебуринов ба Сотников гэгшэд баатарлигаар тулалдаа. Тэдэнэр, 23 сагаанфинцуудыг гранатаар үгы хэбэн ба шын зоригто улаанфлотейцууд 11 солладыг плендэ абаа.

Баруун урда фронтын энскэ үчэстөг дээрэ младша лейтенант Паконовтэй зенитнэ батарей эрхм хайнаар дайлагдаа. Нүүдэй үдэрүүдтэ энэ батарейн боецүүд дайсанай 6 самолетуудыг бута буудан унагаагаа.

Энскэ улаанармеецкэ частин хүнийн разведкэдэ немецкэ харуулан Христхан Пратцер гэгшэ плендэ бөө тушааба. Пратцер гэгшэ разведкын командир лейтенант Молчановта немецкэ батальонной штабай байхан газарыг хэлэжэ үтөө. Эрхим гранатаметчиүүд сержант Борисов ба улаанармеец Карпов гэгшэд заагдахан газар тээшэ хортодон ошобол. Хэжэ минугын үнгэрөөд байхада тэдэнэр штабай байхан газар гэгтэ хүрөө. Тэрэнэй харуулыг шуугагүйгөөр үгы хэжэ нүхэд Борисов ба Карпов гэгшэд газар гэр дээрэ гранатануудыг хэбэ. Энэ газар гэр соо гурбан немцкэ офицернууд, хэтэ хэдэн солдатууд үхэбэ. Штабай документнууд абтахан байна.

Австрийска Медлинг, Кернгоф ба Брук городуудта байхан солдатууд австриецуудай дунда тэрэнэры зүүн фронт дээрэ эльзгэлгэтэй дашрамдаан эхэ дура гуталтын хүдэлхон болоно. Немецкэ сэрэгтэй засаг болбол гитлеровчуудай түлөө дайлагдахыг хүсэдэггүй австрийска солдатуудыг хатуулаар хэлхэнэ. Кернгофто байхан частынуудта «СС» гэжэ немцкэ хайхулай отрядууд зүүн фронтод эльзгэлгэ эсэргүүсэхон бүхы солдатуудыг арестовалхан ба мүн энэ үдэртөө ямаршье суггүйгөөр 10 австриец бүхэнэй нэгы буудан алахан байна.

Июлийн 31-эй үдэшын мэдээсэл

Июлийн 31-эй торшодо манай сэрэгүүд дайсаңда эсэргүү байлдаануудыг үргэлжэлүүлэбэ. Смоленскэ зүгтэ илангала хатуу шанта байлдаанууд дэлгэржэ, эндэ, манай сэрэгүүд контрсохилтануудыг хэжэ дайсаңиин эзэлжэ байхан позициянаа гэдэргэ нэмнэн ба тэдэнэртэ хүндэ гэгэлтүүдэ ушаруулан, пленнигүүдэ ба сэрэгтэй хэрэгсэлүүдэ эзэлэн абахан байна.

Манай авиаци газарайгаа сэрэгүүдтэ хамта дайсанай ябаган сэрэгүүдтэ ба мотомехчастынуудта сохилтануудыг хэбэ.

Июлийн 31-эй агаарай байлдаанда немецкэ 15 самолёт үй бута сохигдоо. Манай гээлтэ—8 самолёт.

Дайсанай гүнзэгы ара талада разведчиүүд — лейтенантнууд Удоев ба Горюнов гэгшэд дайсанай эхэ аэродромыг тодруулаа. Энэ аэродромдо советскэ горд дээрэ довтолгон немецкэ бомбардировщик нийдэн эрэжэ буугаа гэжэ элэрүүлгэдэбэ. Разведкөнэ баримтануудыг абахан энскэ авиацион часть болбол үглөөнэй 5 часта аэродром дээрэ харагдаба. Эгээл энэ үедэ амгалан ажалуулан арад зон дээрэ ээлжэтэ муухай довтолгонуудыг хээд бусажа өрөөн бомбардировщиктууд буугаа аэродром дээрэ байгаа. Лейтенантнууд Семинэй ба Крутовай, ахалагша лейтенант Лазуновай бомбардировщиктууд дайсанай машинануудыг мэргэнээр бөмбодоб. 9 «Юнкерс»—88 ба 3 «Мессершмитт» самолетууд үгы хэгдэбэ.

Ахалагша лейтенант Борщевой советскэ бомбардировщиктуудай

звено Балтийн далай дээрэ ябахан 2 сахуулай германска корабльда довтолоо. Нэгэ бөмбө түрүүшын кораблийн урда хубинь тудалан ба тэрэнэин ундаа шэнгэһэн байна. Хоёрдох корабль тон эхээр гэмтэгдэжэ утаан хаалтын саагуур зугадан ороо.

Советскэ оломилион арад өөрынгөө эхэ орондо хизааргүй дуралдаг байна. Эсэгэ ороноо хамгаалха дайнай фронтууд дээрэ дайсаңиин героическаар гэдэргэ сохин, колхозууд ба эхиуэргэжэнуудта шударгуу хүдэлмээрээр советскэ патриотууд өөһдөнгөө өөөсэлгөнүүдээр ороной обороноо хүсэ шадалыг бэхжүүлжэ хэрэгтэ туһална. Үдэр бүридэ обороны фондодо хэдэн зуу мянган тухериг мүнэн ороно. Московскэ «Красный пролетарий» завод ба Ленинградскэ «Большевик» завод хэдэ мянган хүдэлмэршэд үдэн заахаралгада агитаторнуудыг тойрон сугларха, Солото стахановска нүхэр Врохина гэгшэ нигэжэ мэдүүлбэ: «СССР ба Польшын хоорондохы хэлсэн хадаа эрлэг фашизмда эсэргүү хамтын тэмсэлдэ бата бэх үндэс нуури табина ба түрүү хүнүрэлтэнэй хорото дайсаңиин үй бута сохин ила-

ха илалта тээшэ бидэныгэ дүтэлүүлэ. Польско арад гартаз буу барин өөһдөнгөө национальна бөө даанги байдалай түлөө тэмсэхэ ба эрхэ сүлөө дайлан абаха, Слесарь стахановец нүхэр Тройнин нигэжэ мэдүүлэ: «Бидэ бүгдэ СССР ба Польшын хоорондохы хэлсээ халуунаар хайшаа-набди. Славянска арадууд фашистскэ эрлэгүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ бидэнэртэй нэгдэнги. Гитлеровскэ бандидуудай үхэхэ саг дүтэлөө».

СССР-эй ба Польско правительствануудай хоорондохы хэлсээ советскэ хасагууд халуунаар амаршална. СССР-эй Верховно Советей депутат нүхэр Сильков гэгшэ нигэжэ хэлэнэ: «Манай станицын хасагууд, энэһнээ хойшо Советскэ Союзай ба Польшын арадууд гитлеровскэ Германида эсэргүү тэмсэлдэ бөө бөөдэ эдбихитгээр туһалалсаха ябадалыг тон эхэ баарар утга. Гитлерыг ба тэрэнэй туһалмаршадыг хаашыгэ бүхы фронт дээрэ үй бута сохиходни».

Ташкентскэ райондай, Сталинэй нэрэмжэтэ хүдөөажалхын артелиин эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигүүд хэлсээ баталалгыг халуунаар хайшаана. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Рафиков гэгшэ олон нийтэ колхознигүүдэй ханалыг харуулаа нигэжэ мэдүүлэ: «СССР-эй правительствын ба Польско правительствын хоорондохы хэлсээ хадаа эрлэг муухай фашизмда эсэргүү ородой ба польско арадай хамтархан тэмсэлэй эхнэ табина. Эрхэ сүлөөдэ дуртат бүхэдэлхэйн арадуудай союэ урга на ба бэхжэнэ. Фашизмда эсэргүү хүсэн түгэс фронт ургана ба бэхжэнэ».

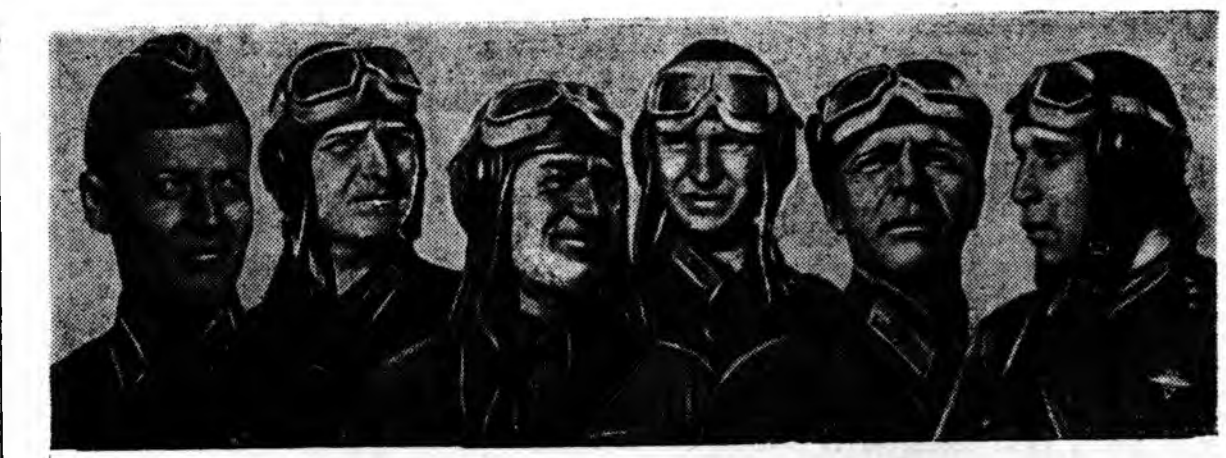
СССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ нүхэр И. В. Сталин болбол США-гай президент господин Франклин Д. Рузвельтын личнэ түлоолэгшэ г-н Гарри Гопкинстой уулзаба

Июлийн 30-да нүхэр И. В. Сталин болбол Америкын Холбоото Штадуудай президент г-н Франклин Д. Рузвельтын личнэ түлоолэгшэ г-н Гарри Гопкинстой уулзаба, г-н Гопкинстой хамта США-гай Москвадахи посол г-н Л. Штейнгардт байлсаба. Тус уулзалта дээрэ гадаадын хэргүүдэй Арадай Комиссар жүх. В. М. Молотов байлсаба.

ГОСПОДИН ГОПКИНС МОСКВАДА ЕРЭБЭ

Энэ оной июлийн 30-да США-гай президент г-н Франклин Д. Рузвельтын личнэ түлоолэгшэ г-н Гопкинс бригадиз генерал г. Мак Нарней ба лейтенант г. Джон Алисонтой хамта Москва ербэ. Гадаадын хэргүүдэй Арадай Комиссарай орологшо нүхэр С. А. Лозовский, НКВД-эй генерална секретарь нүхэр А. А. Соболев, НКВД-эй США-гай таагныг дагш нүхэр Г. Н. Зарубин, Москва городской коммандат генерал-майор В. А. Ревянин, НКО-гой гадаадын харилсазнай таагай начальник полковник нүхэр В. Н. Евстигнеев, НКМФ-гай гадаадын харилсазнай таагай начальник хоёрдох рангын капитан нүхэр Е. А. Зайцев гэгшэд, СССР-дхи США-гай посольствын состав бүрин эрхэтэ посол г. Штейнгардт түрүүтэй. Великобританийн саглашгүй ба бүрин эрхэтэ посол г. Стаффорд Криппс, генерал-лейтенант г. Манфраннай толгойлон Великобританийн сэрэгтэй миссийн членүүд ба бусад ерөгшэды Москвада утгадаб.

Хилин дэргэдэх Н. пунктда г-н Гопкинс болбол НКВД-эй про тоכולно таагай даагшын уялга дүүргэгшэ нүхэр Ф. Ф. Молочковор ба НКО-гой гадаадын харилсазнай таагай начальнигай туһалагша подполковник нүхэр С. Г. Петрушкинаар үтгүүлэжэ Москва хүртэр үдэшлөгөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ССР Союзай орденуудаар шагнагдахан Сталинска соколнуудай группа: зүүн гарлаа лейтенант Х. М. Ибатулин, лейтенант Г. В. Мрунченко, лейтенант И. А. Веловонко, младши лейтенант И. Н. Пикун, капитан Н. В. Межегов ба лейтенант П. А. Коршунов, Л. Великжигалдай фото (ТАСС-эй фотохронико).

СССР-эй ба Великобританиин арадууд германска фашизмые үй бута сохиho

(Июлиин 29-дэ Англида радиогоор дамжуулагдан ВЦСПС-эй секретарь нүхэр Н. М. Швернигэй хэлэнэн үгэ)
ХҮНДЭТЭ ХАНИ НҮХЭДҮҮД!

Советскэ арадта бүхы хүн түрэлтэнэй муухай хөрото дайсан—германска фашизмда эсэргүү Эсэг ороноо хамгаалха дайнда таанарай найн мэдэрэл ба илалта хүсбэндэтнай та бүгэдэдэ үнэн зүрхэнэй байр хүргэхэе зүбшөгсгэ.

Манай орондо эльгэгдэдэг триймюнуудай, лейбористска организацинуудай оловтооной амаршалганууд ба агуухэ ачигийска арадай бүхы олонитын митингүүд дээгүүр абганан резолюцинууд хадаа нахиска бүзүүлгүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ нягта хани барисаанай зайлашагүй байһанин ойлгоһон Советскэ Союзтай ахадугуй солидарность байһанин харуула гээшэ.

Хоёр агуухэ гүрэнүүдэй—Советскэ Союзай ба Великобританиин арадуудай хачи барисаан хадаа хүртэ ехэ хүсэн болоно. Умар юуб гэхэдэ энэ хадаа фашистка мүлжэн дарлагшаднаа бүхы дарлагшаднаа арадуудай бөө даанги ба эрхэ сүлөөтэй түлөө тэмсэлдэ тэднээрэй интересүүдэй нэгдэл дээрэ үндэһэлхэн байна.

Советскэ Союзда германска фашизмын муухайгаар довтолгоо ороһонһоо хойшо бараһаа дээшэ бололо. Фашистка агрессин дээрмэдэн тонолгон энэ агда Советскэ арад болбол нүхэр Сталинаар тогтойдогдог өөрөөнөө правительствын хүтэлбэри доро гитлеровскэ тонуулашадй бандые үй бута сохиа, эсэстэн хүртэр үгэ хэхын түлөө бүхы хүсвэнүүдэ элсүүлжэ ба өөрөөнөө заргыне нягтаруулжа харуусаба.

Немецкэ фашистка алууршадта эсэргүү байлаануудта манай баатариг Улаан Арми, манай алдарта Авиаци ба Улан-Сэрэгэй Флот гайхамшагта героизм ба баатаршалгы харуула.

Улаан Арми хадаа агуухэ хүртэ хүсэн байжа, манай гүрэнине сахилгаан түргэнээр үгэ хэхэ гэгэн гитлеровскэ түсөөлүл, энэниинэ мүргэжэ үй бута хүрэнэн ба мүн лэ энэһэнбэ бага бэшэ бүдүүлг довтолгоо Великобританида удаалуулан хэгдэхэ ёһотой байгаа.

Фронтнууд дээрхи Улаан Армиин героическа тэмсэлнүүд манай эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришдээр фабриканууд, заводчууд, уурхайнууд дээр, манай эрхэндэ дээр лабораторинуудта, манай тариашадаар поли дээрэ шударгуу ажлааар холбогдоно.

Гүрэнэй Оборонны Комитедэй түрүүлгшэ нүхэр Сталиний уриалда харуу болгон манай бүхы орон, бүхы ажалша арад өөһадынгөө хүдэлмэринэ шэнэдхэн табилһан ба хорото муухай дайсаные үгэ хэхын тула гансахан лэ фронтын түлөө хүдэлмэрилжэ байна.

Советскэ арад—хүдэлмэришэд, интеллигенци, албахаагшад, тариашад болбол өөһадынгөө хүсэ шадааншье, өөһадынгөө амь бөөмшье хайралангүйгөөр бүлэшингээ дуһал шундаа хүртэр гитлеровскэ германитай тэмсэхээр өөһадынгөө хүсэл зоригто ба эрмэлзэлгэдэ хатуугаар этигэнги байна.

Манай оройой гражданийн бүхэн Гитлертэ ба тэрэнэй товуулаша бандануудта эсэргүү дайн хаднавагнин дайн байһыне, энэ дайнда гансаараа бэшэ, юундэб гэхэдэ, эсэргүү манай хамтын тэмсэ-гансахан советскэ арадай бөөс даанги ба эрхэ сүлөөтэй түлөө

бэшэ, харин, гитлеризмээр дарлагша байһан бүхы арадуудай демократическа сүлөөтэй ба бөөс даанги байдалтай түлөө дайн гэжэ байһаар ойлгоһон байна.

Эгээл нимэ ушарһаа, гитлеровскэ Германида эсэргүү хамтын дайнай абуулануудай тухай Советскэ Союзай правительствын ба Великобританиин правительствын хэлсээ баталалга хадаа түүхэтэ ба политическэ удашанартай акт гэжэ советскэ арад агуухэ хангалттайгаар угтаһан байна.

Энэ хэлсээн бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй дунда ба мүн тэршэлэн германска фашизмаар эзлэгдэһан Франциин, Норвегии, Польшиин, Голландииин, Чехословакиин, Югославиин, Грецииин, Даниин ба бусад оронуудай арадуудай дунда халуун откликууды ба найшаалнуудые олоһон баримтануудын тоные эли ба ойлгомжотой байна. Гитлерээр эрхэ сүлөөгөө ба бөөс даанги байдалаа хангалдан эдэ оронуудай арадууд болбол гитлеровскэ Германида эсэргүү Советскэ Союзай ба Великобританиин хамтын дайнда фашистка деспотизмнаа өөһадынгөө сүлөөлэлтын эхине ба демократическа сүлөөтэй, бөөс даанги гүрэнине нэргээн бодхоолгын эхине харана.

Хүндэтэ хани нүхэдүүд!

Советскэ арад, Советскэ правительствын хүтэлбэрлэгшэд болбол дайсаные гүйсэд үй бута сохихын түлөө тэмсэлнүүдтэ дабагша ёһотой тэдэ хүнэр хүндые ба дайсанай хүсэе найтар сэгнэнэ. Дайсан хүсэтэй, хоротой ба мэхэтэй. Тэрэ гансахан лэ пушкануудые, пулемедуудые, самолетуудые, танкнуудые үргэнээр хэрэглэнэ бэшэ, харин, Советскэ Союзда тонуулашанай зангаар довтолһон өөрөөнөө муухай довтолгыне ямар нэгэ аргаар далдлахын түлөө, бүхэдэхэй дээрэ фашистка господство байгуулаа гэһэн өөрөөнөө дээрмэдэн тонолгон түсөөлүүдые ямар нэгэ аргаар далдлахын түлөө худал хуурмаг мэхэ гохыне үргэнээр хэрэглэнэ.

Гэгээшэ, хипрэнэн авантюрист Гитлертэ ба тэрэнэй дээрмэшдэй бүлгэмдэ ханшые этигэнэгүй ба этигэхэшьегүй байна. Бүхэ дэлхэйн үншинэ хүнүүд Гитлер ба гитлеризм—энэ хадаа хүн түрэлтэндэ хэлэшгүгй муухай хоротон гэһэн, энэниинэ үгм хээгүйдөө бүхэ дэлхэй амар амгалан ажа һуужа шадахагүй гэжэ мэдэнэ.

Эгээл нимэ дээрһэнэ, германска фашизмтай тэмсэхын түлөө, тэрэнине үй бута сохиho ба гүйсэд үгэ хэхын түлөө тэмсэлдэ эрхэ сүлөөдэ дуратай арадуудай бүхы хүсвэнүүдэй ба зэбсэг хэрэгсэлэй нэгдэлгые үдэрһөө үдэртэ бэхжүүлжэ зайлашагүй шухала байна.

Советскэ Союзай ба Великобританиин агуухэ арадууд бусад оронуудай арадуудай дэмжэлгэ туһаламжа доро фашизмые эсэслэн үгм хэхэ, Европийн арадуудай бөөс даанги байдалтай ба эрхэ сүлөөтэй зол жаргалта баясхаланин олгохо байна.

Советскэ Союзай бүхы ажалшадтай ба профессиональна союзуудай нэрлэнэ Великобританиин бүхы арадта ба хүдэлмэришан ангида ахадугуй үнэн зүрхэнэй халуун баярые дамжуулна ба хорото дайсан—германска фашизм—дэсэргүү манай хамтын тэмсэ-гансахан советскэ арадай бөөс даанги ба эрхэ сүлөөтэй түлөө

Румынида байһан советскэ миссин членүүдтэ румынска засагай хэһэн үзэгдөөгүй муухай доромжолгонууд

Найхан СССР-тэ бусажа ерэнэн, Румынида СССР-эй посланник байһан нүхэр А. Н. Лаврентьевтэй ТАСС-эй сотрудник үнгэрэгшэ үдэр хөөрөлдөө.

Румынида советскэ мисси ямар эрхбайдалда бусахаар мордохон байһаб гэһэн ТАСС-эй сотрудниктай асуудалда нүхэр Лаврентьев удаа-дахине хэлэжэ үгэбэ.

—Советскэ миссин бусаха тухай эрилтэ хадаа намда июниин 22-ой үглөөнэй 8 часта баруулагдһан ба нинэ зуураа, Антнескугай сэхэ даалгавар абуулануудые хэжэ байһан румынска гадаада хэрэгүүдэй министерство болбол өөрөөнөө эрилтые энэдһа хүрэмээр шалтагаан доро үндэһэлхэн байна. Ижээлхэдэ, СССР-эй мисси «нүниин сагта галай гэрэл нюуха талаар бүхы эрилтые дүүргэгүй» гэһэн хабартэйгээр мэдүүлхэн байна.

Би,—нүхэр Лаврентьев хөөрэнэ,—эдэ бүдүүлг гэмэлгын буюушааха зуураа, эдэ хадаа Румыниин Советскэ Союзай дипломатическа харилсаагаа таһаах гол шалтагаан байһан ажарлаһан байнаб. Гансахан энэнэй харюуда, Румыниин гадаада хэрэгүүдэй министерствын протокольно таһагыне даагша Лекко гэгшэ «Германи Советскэ Союз хойрой хоорондо дайнай абууланууд эхилээ, Румыни хадаа Германиин союзник байһан тулаада Германиин талһин орожо дайнда ороо гэжэ хэлэхэе мартаһан байнаб» гэжэ тэрэ мэдүүлхэн байна.

Антнескугай захиралтаар, хадаа чэсай торшо соо Советскэ мисси байраһа орхин мордохые гэхэ, али тайлбарилан хэлэбэл, Румынида июниин 22-ой үдэр мордохые советскэ миссинэ эриһэн байна.

Нимэ болзор тогтоолго хадаа мүнөө байгаа уласхоорондын нормонуудые сэхэ эбдэлгэ, мордохо байгаа советскэ гражданинуудай дунда олон эхэнэрнүүд, үхлүүд бии ба эдэнэртэ холын замда мордолгодо бэлдэхэлэй саг үгтэхэ ёһотой гэһэн миний мэдүүлгэ ямаршье харюугүй үлэнхэн байна.

Гадаада хэрэгүүдэй министрствэһэ миний бусажа ерэнэй хойно 30 минута болоод, миссин горьдскэ телефонууд хүдэлмэришэнь болзогдоһон ба нигэжэ мисси хадаа бүхы юмэнһэ таһалагдһан байна. Удаалуулан, миссидэ румынска охранко-сигурануудай агентнууд хүсэрхэн ороһон байна. Ёһото провокационно зорилгоор румынска гадаада хэрэгүүдэй министрество хадаа хэрбээ миссин членүүдэй энэ дороо байраа

орхижо гараагүй наань, Румыниин засаг «Советскэ миссин членүүдэй аюулгүй байдалтай түлөө өөрһөө бүхы харюусалгые зайсуула» ба элдэб инцидентүүдэй боложо болохо тухай «уришалан хануула» гэжэ мэдүүлхэн байна.

Румынска засагай талаһаа хэлэшгүй муухай доромжолго хадаа эхэнэрнүүд ба үхлүүдэдэ үгтэхэ хамта советскэ миссин бүхы персонал поездуудһаа таһалагдажа ёһото түрмын эрхэ байдалда оруулагдһан саһаа эхилхэн байна.

Советскэ миссин членүүдэй 26 үхлүүдэй дунда ба мүн миссин членүүдэй дунда үбшэн хүнүүд бии байгаа. Тэрэнһэ гадна, 30 эхэнэрнүүдэй дунда хэдэн хоноод нарайлхала байһан нэгэ эхэнэр бии байгаа. Гэгээшэ, медицинскэ туһаламжа эльгэхэ тухай миний тодорхой эрилтын байһаншье мүнөө румынска засаг отоглон арасһан байна.

Ямар нэгэн нейтральна миссин түлөөлгшэ, илангала Америкын гу, али шведскэ түлөөлгшын бидэнэртэй уулзаха тухай миний нэгэнтэ бэшэ хэһэн эрилтэнүүд ямаршье анхарада абтангүй үлэнхэн байна. Хожомын, бүри муухай баримтанууд элрээ: шведскэ посланник Г. Ройтерсворддо июниин 30-да бэшэһэн миний бэшгэ румынска засагаар тэрэндэ июлиин 4-нэй үдэр баруулагдһан байна.

Хүн амитанай тэсэхгүй оршом байдалтай, хашагдалтай үрэдэ миссин бүхы эрэгтэйшүүд июлиин 2-ноо эхилэн үлэн хооһор байгыне сонсоһон ба энэ хадаа июлиин 4-нэй үдэшэ болотор үргэлжэлхэн байна. Манай хатуу протестын даралта доро бидэнэртэ хүүгэдэй врач ерэнхэн байна.

Нигэжэ бидэнэр хэсүү муухай эрхбайдалда 16 үдэрые үнгэр-гөөбди!

Арай гэжэ июлиин 7-до бидэнэрые болгарска территория дээрэ гаргалһан байна.

Июлиин 7-до бидэнэр Болгариниин территория дээрэ ерэнхэн, июлиин 14-дэ Стамбулда хүрэнхэн ба эндһэ өөһадынгөө эхэ орондоо бусажа ерээбди.

Советскэ миссин Румынида тулиһан хэлэшгүгй муухай доромжолго хадаа,—нүхэр Лаврентьев хэлэнэ,—гитлеровскэ Германиин вассал Антнескугай правительствын талаһаа уласхоорондын эрхэнүүдэй юрын нормонуудые бүдүүлгээр эбдэһэн ябадал болоно.

ПВХО-е һуралсагшадта туһаламжа

АВИАБОМБЫН ХОРОЛОЛГОНОО БЭЭЭ ХАМГААЛАЛГА

Фугасна ба осколочно бомбын тэһэрлэгдэхэ бөөс хамгаалхын түлөө юу хэхэ хэрэгтэй?

Эдэ бомбонуудһаа бөөс хамгаалха ябадалда газар доро хоргодохын түлөө тусхай малтагдһан гуу—бүрээлүүд (убежишнүүд) эгээл найн хамгаалга гэжэ тооллогдоно. Мүн тэршэлэн найнаар түргэнээрһан подвалына гэрнүүд хадаа, олоороо зми бөөс хамгаалха хэрэгтэ тон шухада болоно. Гэгээшэ, гэрне бомбын сэхэ тулаһан гү, али подвалы ханын хажуудла бомбын тэһэрэ һаа энэ үбшэлһи ходоодоо хамгаалдангүй байна.

Фугасна ба осколочно бомбонуудһаа бөөс хамгаалгада үлэмжэ протей ба найдабаритай дамылаалта хадаа газарта малтагдһан хунаалаттай оюнууд, хангалтагй шархынхан ба гүнзэгы шельнүүд болоно. Нимэ шельнүүдтэ хоргодоһонд болбол, хэрбээ бомбын тон дүтхэнь тэһэрэн дор-белтын сохилтоһоо, бомбын бутархайһаа бөөс хамгаалжа шельта.

Лондондох агаарай довтолгодо эсэргүү оборонын туршалта дээрһэ харахада, убжежишине ба хаалтаттай шельне бомбын сэхэ тулаха ябадал тон хомор байһанинэ харуулаһан байна. Хаалтаттай шельнүүдтэ хоргодоһоные бомбоор гэмтэхэ ябадал тон бэрхэтэй ба энэ ушар тон үсөөн дайралдаг байна.

Нимэ убжежици—гуу забһар байгуулхын тулз, «агаарай тревогын» болонгор гэр байрада ажаһуушадтай түргэн хүрэгжэ шадахаар дүтшэжэ ба таарамагтай газарые шэлэн олохо ушартай болоно. Баримтан шельнэ тэрэниинэ хүрэгжэ байһан барилганууд хүртэрхи хэмжөөнь тус байгууламжын үндэрэй хэмжүүрһэ бага байха ёһогүй. Хэрбээ барил-

гын үндэрэй хэмжүүрһэ дүтэ барилдһан байгаа наань, тус барилгын һалдарагдһан ушарта убжежици дарагдашаха байна.

Тус гуу забһарые гүнзэгыгөөр малтажа ёһотой ба гүнзэгы болохо бүрээ бомбын хортолтоһоо найнаар хамгаалха байна. Нимэ шель гуу нүхэн хадаа 2 метр гүнзэгыгөөр ба үргленин оёороо 60 сантиметр байбал зохино. Мүн нимэ гуу нүхэ малтахадаа сэхээр малтажа болохогүй, хөрөөгэй нүдэн шэнгээр гудруулжа малтаха хэрэгтэй. Ушарын само-дэт дээрһэе лүземёдор буюула сэхээр малтагдһан зураггар нүхэн соо байгшаные бүдэһын гэмтэжэ болохо байна. Шелиин 5 метр бүхэндэ гудруулха ёһотой.

Нимэ шелиин хэмжүүриинэ олоһондоо нэгэ хүндэ хахад метрээр хараалхадэ зохино. Хэрбээ 50 хүнэй бастаха шель малтаха болоо һаа 25 метр утагтай шель малтаха ёһотой утагтай. Зүүгөөр ута шельнүүдые малтажа болохогүй. Хэрбээ олон хүнэй хоргодоһон малтаха болоо һаа хэдэн бүлгэ боложо, тэднээрэй тоо дээрһэе хараалһан малтаха байна. Нэгэ шельнэ нүгөө шель хүртэрхи хэмжүүр хадаа 10 метрһэ дооно бэшэ байха.

Шельдэ орохоно зохид байхын түлөө тэрэнэй үүдэндэ дооһоо буһан гэнхүүр зохёохо, бүхы ханы хабтагайгаар хашаһалан бэлхилхэ хэрэгтэй.

Шель малтаһанайгза һүүлээр тэрэнэе хушахын түлөө дээрнэ брэвнэ гү, али һурагжэ зэргүүлэн тайжа 15 сантиметр зузаанаар шабэр адхажа нягтар-тээр сохижо шельта болгоод, энэ дээрһэе толи гэжэ хара саар-һа гү, али тэрэ мэтэ зүйлээр хушажа, дээрһэнь шорой обоолон хаяха ёһотой.

ПАТРИОТНОНУУД

Бүхы дэлхэйдэ арадуудай дайсан—гитлеризмдэ эсэргүү дайнда тэмсэжэ ябаа героическа Улаан Армиин, Улан-Сэрэгэй Флотор, Авиациин эрэлхэг баатарнуудай илалтые түргэн хангахын түлөө Улаан-Удһын түмэр замай хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэришэдэй гэрэй эзэн эхэнэрнүүд үйлдбэри дээрэ гаргад шон зоригтойгоор хүдэлмэрилжэ байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалхын агуухэ дайнай эхилхэтэй хамта депотой компюсоно бригадын бригад-рай һамган нүхэр Теремецкэй, мапониистнуудай һамгад нүхэр Холдеевскэ, Фролов ба бусад олон гэрэй эзэн эхэнэрнүүд депотой хүтэлбэрлэллэнтэ ерөжэ шогон дуугар мэдээсэе һэн.

Бидэнэр эхэ оройнойгоо обороные улам бүри бэхжүүлхын түлөө үйлдбэри дээрэ гаража ондһото мэргэжлнүүдые шууд-хамнай. Токарь, слесарийн, машинистын ба бусад мэргэжлнүүдые найнаар шууданга станотуудай дэргэдэ жагсааха. Улаан Армыда ошонһон аха, дүүнэр ба эрхүүдэйгээ хэцэг хүдэлмэриинэ халһан абахаар хэзээшье бэлхэе байхабди.

Энэ түрүү эхэнэрнүүдэй гайхамшаг үүсэхэнь депотэй бүхы эмэгтэйшүүд халһан абажа үйлдбэри дээрэ олоороо гараһан байна. Энэ түрүүнүүдэй хүдэлмэринин түрүүлхын хэдэн үдэрнүүд хадаа тэднээрэй эхлэхтэй ба оролдотой хүдэлмэриинэ гэршэлээ. Токарийн ба слесарийн мэргэжлнүүдые шуудалжа байгшад һурагшад эрхим

жэшээнүүдые харуула. Хэдэн абаад эхэнэрнүүд хоёр-лохи мэргэжлнүүдые шуудалжа байна. Электросварщикууд нүхэр Яршишкова, Абрамова, Галин-ский, Булгарцева, Асташкова ба бусад үйлдбэриинэ таһаралтангүйгөөр слесарийн хэрэгүүдтэ һурагшад.

Тэршэлэн, урлань долодо хүдэлмэрилжэ байһан эхэнэрнүүд нүхэр Прохорова, Забродина, Лершнина, Душуткина. Нечаева ба бусад станотонга ажаллэй эрхын жэшээнүүдые харуулжа, үдэр-нүгөө нормонуудые саг үргэлжэ үдүүлжэ нүсэхэһээр байна.

Валон хайсариингын пушкын станотонгабригадир нүхэр Колличкина хоёр хүнэй хэхэ хүдэлмэриинэ гансаараа бүтөөнэ.

Станцийн дежуржанууд нүхэр Голумовская, Мочульская, Испалина лөгшэд тусхайта хүдэлмэри-дөө тон найнаар хамгаалдаг болоо.

Ионь ба июль хариуудай тор-шо соо Селенга, Горхон, Мысовой станцинуудай хүдэлмэришэд, алба-хажшадтай гэрэй эзэн эхэнэрнүүд харгы заһабарилгын хүдэлмэри-нүүдтэ эдихитэйгээр хабаалдса-на, харгы заһабарилгын түсөөбэе уришалан ба үдүүлжэ дүүргэлгээ нилээдгүй эхэ туһаламжа үзүүл-һан байна.

Түмэр замай депотой хүдэлмэри-шэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэришэдэй гэрэй эзэн эхэнэрнүүд эрхүүдэй хүдэлмэриинэ хэзээшье халһан аба-хаар бэлэн.

А. Ясенов.

Городой комсомолцуудай эрхим үүсхэл

Бидэнэр болбол фронтын ту-лада ба дайсаные бута сохиho ябадалые эхилдхэлгын зорилго-нуудта бүгэдэ юумые хандуулжа, бүхы хүдэлмэри дэһэй байдалтай гуримаар дары шэнэдхэн табиha ёһотойбди“ (И. В. Сталин).

Агуухэ Сталиний энэ урлалые бодотоор бэсүүлэн манай республи-канын бүхы ажалшад ажал хүдэлмэри дэһэй байдалтай гуримаар шэнэдхэн табиha. Хүн бүхэ-нэй үүсхэл, оролдогдо, һэрэмжэ улам бүри дээшэлбэ.

Республиканы колхоз, совхоз, ажаһуулабэриин преспритяг, эх-хизурагшануудар хүдэлмэрижэ байһан хэдэн зуугад комсомоле-цүд ба залуушуд шонэ хүсэ, эвнэ зориг нэмэн стахановскаар ажаллажа, гайхамшаг амжитануудые туйлһад.

Шелиин барилгын дүүрэтэр энэ барилгала тон найнаар далдлан нюуха ёһотой ба энэонэй түлөө оршон тойрой газартай адлаар жандалжэ дээгүүрнэ дэгнүүл, бур-галһан, шорой гэхэ матые газарай үнгэдэ таараха юмээр хушаха.

Энэ хушалта хадаа буугай хо-монһоо ба бомбын бутархайһаа хүн зонһи найнаар хамгаалжа шадаха ба юрэ хаалтаттай шель соо байһан арад зон хадаа бүхы аюулһаа бөөс хамгаалхалаа гална, агаарийн шөрүүн байдалһаа аршалан хуурайхан амар байлта-ха ушартай. Мүн тэршэлэн хаал-таттай шель хадаа дайсанай авиационно прибороор хянгдан хоронуудай уураг тооһонһоо хам-гаалжа шадаха байна.

Уһа ба эдэе хоол хадгалхын тула тусхай юмунуудые зохёобол байн бээй. Хэрбээ арга боломжын бай-гаа наань, шелин ханые соломо, модоной шэлбэһэн, хабатытай гэхэ мэтээр хашаалбал байн байна. Шеройн тогтонгүй ундаг газарта нимэ хашаһагүй шель бай-гуулжа болохогүй тула уялгаша-лан хашаһа хэхэ ушартай.

Нимэ дээрһэе авиационно бом-бонуудһаа бөөс хамгаалалгада хэрэгжэгдэхэ шель барилгада тус-хай хэрэгсэл ба зэр зэбсэг хэрэг-дэгдэхгүй байна. Бүхы колхозууд, эхми зургаанхүд, тэр байрын кол-лективүүд өөһадынгөө коллектив-тэ шель малтаха ба тухээрхэнь зайлашагүй.

«Агаарай тревогын» сигнал (абаа тэмдэг) үгэмсөөр үймөө шууга табидажа мэгдэл һанд-дугуйгөөр гэр байраһаа гаража, хоргодохон гэгэн далда газар шель тээшэ ошожо, тон түрүүлэн үхи бүддэе, хүгшэдэе, үбшэн хү-нүүдые оруулжа ёһотой. Агаар-рай довтолгын дүүрэнхэн тухай сигнал абаагүйдөө гаража болохо-гүй.

2-дохы рангын сэргэй инженер Б. ТРАММ.

Улаан-Удэ городой хургуулинуудай олон тоото студенттар ба эдпршүүд республика доторхи колхозуудад үбшэ тариалан дээрэ гаража үбшэ хураалга ба бусад хүдэлмэриинүүдые гүйсэдхэлсэн героическа Улаан Армыда угаа-эхэ туһаламжа үзүүлжэ байгаа. За-вод, фабрикануудар, хүдэлмэри-жэ байгаа комсомолцууд-залуу-шүүд үйлдбэриин үндэрбүтөөс-нүүдые туйлажа советскэ интелли-генциин түрүү зэргэдэ жагсаба.

Городой комсомолцууд, пионер-нүүд ба бүхы интеллигенци ха-даа шуната муухай фашистуудай довтолгоодо эрид шанга сохилто-богон түмэрэй халдхануудые суг-луулжа эхлэн үүсхэл гаргаад, тэрэнэе бөдүүлжэ байна.

Хургуулиан һурагшад, һүүлэй хоёр долоон хоногой торшо соо 482 тоно хара түмэр-эй халдхануудые суглуулжа. Мүн, июлиин 27-ой амаралтын үдэрэй торшо соо 1500 комсомолд 260 гаран тоно түмэрэй халдхануудые суглуулжа.

Түмэр замай узелай, Уһан за-май транспорттын, модо урдуулах-гын конторын комсомолцууд энэ хүдэлмэридэ олоороо хабаадажа нилээдгүй эхэ ажал хэһэн байгаа.

Комсомолцууд нүхэр Левчук, Жарков, Солдатов, Шелкунова, Николаева, Колтицкий, Маслова гэгшэдэй даажэ абаһан участогай комсомолцууд-залуушуд олон тоно халдхануудые суглуулжа, ажаллэй эрхим жэшэвүүдые харуулаба.

3, 4, 24, 16, 1 номерой хур-гуулинуудай һурагшад ба пионер-нүүд энэ хүдэлмэридэ ганса-ханые амаралтын үдэрнүүдтэ хабаалдсана бэшэ, харин үдэр бүри хүдэлмэриһэд.

Тэршэлэн, городой хүдэлмэри-шэд ба албахаагшад гэрэй эзэн эхэнэрнүүд дурсагдаша хэмжээ-абуулагшануудһаа гэгдэнэгүй. Эдэ-нэр болбол манай хэһэн хүдэлмэри бүгэдэ эхэ оройонһоо обороные бэхжүүлгэдэ зориулагдана гэжэ мээрнэх.

Вигаргшэ ама-ралтын үдэрэй нийтын гаралгада Сталиний нэрэмжэтэ улицын 36-дахы, Байкальска улцын 17-дохы ба бусад номерой хурнуудтэ ажа-һууһан гэрэй эзэн эхэнэрнүүд эршмэтэйгээр хабаалдһан бай-на.

Городой комсомолцууд залуу-шуудай энэ хүндтэ үүсхэлнүүд бүхы нийтэн эхлнүүдээр халуу-наар дэмжэгдэн бүри үргэмээр дэлгэрүүлгэдэхэ ёһотой.

Комсомолцууд, залуушуд, һу-рагшад ба пионернүүд түмэрэй хал